Εἴχαμε βγάλει τὰ εἰσιτήρια καὶ καρτερούσαμε τὸ τραῖνο ποὺ θἄφτανε σὲ μισὴ ὥρα.

Ὁ κόσμος πηγαινούρχονταν σὰ ρέματα ποὺ ἀνακατώνουνταν καὶ πολὺ σπάνια μποροῦσε κανένας νὰ καλοξεχωρίση τὴ μορφὴ μιᾶς γυναίκας,γιατὶ οἱ περσότερες φοροῦσαν πυκνὰ βέλα στὸ πρόσωπο κ' ἔτρεχαν ἀνάμεσα στὸν κόσμο μὲ τὶς βαλίτζες στὸ χέρι. Ἄλλοι μαζωμένοι καὶ χωμένοι στὶς γοῦνες τους καρτεροῦσαν κουβεντιάζοντας καὶ κάνοντας συχνὰ ἀπότομες χερονομίες κι' ἄλλοι τριγύριζαν πάνου κάτου καπνίζοντας.

Μιὰ κοπέλλα ποὺ βαστοῦσε ἕνα σκυλάκι στὰ χέρια της σίμωσ' ἕναν ἀπὸ τοὺς πατριῶτες μου καὶ τὸν ρώτησε ποιό εἶναι τὸ τραῖνο γιὰ τὴ Νέα Ὑόρκη. Κεῖνος ταράχτηκε πειδὴς δὲν ἤξερε νὰ τῆς ἀπαντήση καὶ κρεμῶντας τὰ χέρια του ποὖχαν λυθεῖ στὸ θάρρος της τὴν κοίταξε, ἐνῶ στὸ πρόσωπό του ἀπλώθηκε ἕνα ἡλίθιο γέλιο.

Χαμογέλασε κείνη κ' ἔφυγε.

Ἐκεῖνος τὴν ἀκολουθοῦσε μὲ τὴ ματιά του καθὼς προχωροῦσε τρέχοντας, μὰ δὲν μπόρεσε νὰ τῆς βρῆ τίποτα ποὺ νὰ τὸν κάμη νὰ τὴ ζηλέψη. Ἔπειτα θυμήθηκε καὶ τὰ λόγια κεινοῦ ποὺ ἀπάντησε τ' ἀπόγιομα στὸ ξενοδοχεῖο,

—Ὅλες ἄτιμες. Ξανάπε κι' ἀρτὸς ἀπομέσα του.

Ξαναγύρισε λοιπὸν τὸ πρόσωπό του πρὸς τὸ μέρος ποὺ θὰ σταμάτασε τὸ τραῖνο καὶ καρτεροῦσε μὲ τὴν ἴδια ἀπελπισιά.

Δίπλα εἴταν ἄλλοι μετανάστες ἀνακατωμένοι, μιλῶντας καθένας τὴ γλώσσα του δυνατά. Ὅλοι εἶχαν τοὺς μπόγους ἀφημένους καταγῆς κ' οἱ περσότεροι τοὺς πατοῦσαν λίγο μὲ τὄνα τους πόδι γιὰ κάθε ἀσφάλεια.

Εἶχαν φύγει τέλος καὶ μπῆκα στὸ καπνιστήριο τοῦ σταθμοῦ γιὰ νὰ καπνίσω ἕνα τσιγάρο. Κάθησα σ' ἕνα κάθισμα καὶ ζήτησα τοῦ διπλανοῦ μου σπίρτα.

— Εἶστε Γάλλος ; Μὲ ρώτησεν Ἀγγλικά.

— Ὄχι. Ἕλληνας. Ἔσεῖς ; Τονὲ ρώτησα πειδὴς κατάλαβα πὼς δὲν εἴταν Ἀμερικανὸς ἀπὸ τὴ χαλασμένη του προφορά.

— Ἀμερικανός.

Ἀργότερα ἄρχισε νὰ μοῦ μιλάη Ἑλληνικά. Στὴν ἀρχὴ ντρέπονταν νὰ πῆ πὼς εἶν' Ἕλληνας μὰ στερνὰ θέλησε νὰ μιλήση στὴ γλῶσσα του καὶ γι' ἀφτὸ μ' ἄνοιξε κουβέντα. Δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῆ γιὰ Ἕλληνας γιατὶ τότε δὲ θἄχε καὶ δικαιώματα στὴ γύρα του ζωὴ ποὖνταν ξένη. Σκέφτουνταν πὼς μόνο ἂν εἴταν Ἀμερικανὸς θἄχε τὰ δικαιώματα σὲ μιὰ χῶρα τόσο ζηλεφτὴ καὶ προοδεμένη.

Κι' ἀφτὸς ἀφοῦ μίλησε μὲ τὴν ἴδια ἀπελπισιὰ γιὰ τὴν Ἀμερικὴ, ποὺ μιλοῦσαν ὅλοι, ἔφυγε.

Ἔμεινα μόνος καὶ κύταζα τοὺς γύρα μου.

Ὅλοι σκυφτοὶ διάβαζαν φημερίδα καπνίζοντας. Σ' ὅλων ὅμως τὰ πρόσωπα τὴν ἴδια ἔκφραση ἔβλεπα. Κάθε τους κίνημα, κάθε ματιά τους εἴταν καὶ μιὰν ἀνάγκη. Κι' ἔτσι περνοῦσεν ἡ ζωή τους ποὖταν ἡ μεγαλήτερη ἀνάγκη τους. Καθένας τους ἔβλεπε πὼς ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ὑπάρχει καὶ γι' ἀφτὸ κι' ἀφτοὶ ἀναγκασμένοι ζοῦσαν.

Φαίνονταν ὅμως πὼς δὲν τοὺς στενοχώρασε καὶ τόσο πολὺ ἡ ἀνάγκη τῆς ζωῆς γιατὶ ἔβλεπαν πὼς σὲ πολλὲς στιγμὲς εἶναι κι' ἐφχάριστη. Ἔτσι κάθονταν ὅλοι τους κοιτῶντας μ' ἀπάθεια γύρα τους χωρὶς καμιὰ συγκίνησι.

— Πότε θἄρτει ἡ ζωή ; Εἶπα μέσα μου.

Καὶ φανταζόμουνα τὴ ζωὴ σὰν ἕνα ξύπνημα σὰ μιὰ ἀνατολὴ ἥλιου ποὺ θ' ἀνατείλει μέσα ἀπὸ τὴ γῆς. Καὶ φανταζόμουνα τὴ λεφτεριὰ τοῦ ἀνθρώπου σὰ μιὰ μέρα ἡλιοπλημμυρισμένη, μέρα χαρᾶς, μέρα ἀνάστασης καὶ ποὺ θὰ ἰδῶ τὴν ἀγάπη νὰ βγαίνει ξεσπαθωμένη μέσα ἀπὸ τὰ βύθη τοῦ πόνου !

Boston. *7 Δεκέβρη 1906.*

ΑΝΤΡΕΑΣ ΔΕΒΑΡΗΣ

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΕΠΙΤΑΦΙΑ

1.

Τὸ μνῆμα αὐτὸ κολοκυθιῶν μποστάνι πόχει γίνει
Τὸ Βάλβη τὸ Σταμάτιο στὴν ἀγκαλιά του κλείνει.
Τὴν ὥρα τὴν ὀλότρεμη τῆς Κρίσης θὰ ξυπνήση
Κ' ἐμπρὸς στὸ θρόνο τοῦ Ἀναρχου θὰ πάη νὰ γονατίση·
Τὰ χέρια του μ' εὐλάβεια ἔπειτα θὰ κουνήση
Δίκιο, ποὺ τὸν ἀδίκησεν ἡ φύση, νὰ ζητήση.

2.

Τέλος κ' ἐσὺ ἀναπαύτηκες, νεολατῖνε Τζώρτζη,
Τὴ Ρώμη καὶ τὴν Κέρκυρα, πατρίδες ποὖχες δύο.
Σὰν ἥρωας ἐργάστηκες στὸν κόσμο αὐτὸν, ἀδιάκοπα
Ὀνειρευόμενος γλυκὰ νὰ πλάσης ἕνα Ὠδεῖο.

ΠΕΙΡΑΙΩΤΗΣ

"Ο ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα δρ. 10. — Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στὰ κιόσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου, (Ὀφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεῖα Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλή]. Στὸ Βόλο, βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἑνὸς χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ὁ κ. Μεσσίας καὶ ἡ πρεσβεία τῆς Λόντρας. —Τὸ μοναδικὸ χάρισμά του. — Οἱ ἄλλοι δυό—Ὁ Βοσπορίτης—Οἱ Ἑλληνοβούργαροι—Χαρτὶ κ' ἐκδότες—Τὸ πρόγραμμά του.

ΑΝ πιστέψει κανεὶς τὶς φημερίδες μας, ὁ Μεσσίας ποὺ θὰ μᾶς σώσει βρέθηκε καὶ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὴ Λόντρα, καὶ τονὲ λένε Γεννάδιο, κ' εἴταν πρῶτα πρέσβης, καὶ φοροῦσε μάλιστα καὶ φουστανέλλα στὶς ἐπίσημες τελετὲς, κ' εἶναι τώρα ὑποψήφιος βουλευτὴς κ' ὑποψήφιος πρέσβης.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ κ. Μεσσίας πρέπει, φωνάζουν οἱ φημερίδες, νὰ μπεῖ τὸ δίχως ἄλλο μέσα στὴ Βουλὴ γιατὶ ἀλλιώτικα χαθήκαμε. Βέβαια, ἔτσι εἶναι, ἀφοῦ τὸ λέει ὁ τύπος. Κι ὁ τύπος στὴν Ἑλλάδα δὲ λέει ποτὲ ψέματα καὶ δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ ψέματα οὔτε τούτη τὴ φορά

Ὁ κ. Γεννάδιος ἔχει πολλὴ προσόντα, (δὲν τὰ ξέρουμε, μὰ οἱ φημερίδες ἔτσι μᾶς λένε καὶ τὶς πιστεύουμε), μὰ τὰ σπουδαιότερα προσόντα τοὖ εἶναι . . ὁ κ. Μεταξᾶς καὶ ἡ πρεσβεία τῆς Λόντρας. Ἂ δὲν εἴταν πρέσβης ὁ κ. Μεταξᾶς, δὲ θἀναγορευόταν Μεσσίας ὁ κ. Γεννάδιος, οὔτε ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολη», οὔτε ἀπὸ τὸ «Νέο Ἄστυ», οὔτε ἀπὸ τοὺς «Καιροὺς», ποὺ ἀντιπαθοῦν κ' οἱ τρεῖς του τρομερὰ τὸν κ. Μεταξᾶ καὶ μᾶς πῆραν ταὐτιά μας μὲ τὸν κ. Γεννάδιο. Ἡ «Ἑστία» ἡ καημένη συμπαθεῖ τὸν κ. Μεταξᾶ καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸν ἀναγνωρίζει γιὰ Μεσσία.

Λὲς κι ὁ Σοφοκλῆς, στὰ παθήματα τοῦ ἀῤῥώστου, παρατήρησε ὡς καὶ τὰ παραμικρὰ μὲ γιατροῦ παρατηρικότητα, γιατὶ ὅταν ὁ πόνος τὸν πλακώνει καὶ τὸν τρελλαίνει καὶ μόλις μπορεῖ μιλιὰ νὰ βγάλη καὶ παρακαλεῖ τὸ Νεοπτόλεμο νὰ τοῦ δώση βοήθεια κ' ἔπειτα τὸν παρακαλεῖ νὰ μὴν τὸν ἀγγίξη γιὰ τὄνομα, προτοῦ πέση χάμου, ποὺ ὄρθιος πιὰ δε βαστιέται, γυρνᾷ τὸ μάτι καὶ κοιτάζει πρὸς τἀπάνω, θαῤῥεῖς καὶ τοῦ ἔρχεται σεληνιασμός:

Τ' ὡραιότερο εἶναι σὰν τὸν παίρνει ὁ ἄϋπνος ὁ ὕπνος, σὰν κοιμᾶται καὶ δὲν κοιμᾶται. Οἱ ἀῤῥῶστοι, λέει ὁ ποιητής, βλέπουνε ὡς καὶ στὸν ὕπνο τους· ἔτσι κι ἀφτὸς βλέπει ὅπως κ' οἱ πεθαμμένοι θὰ βλέπουνε στὸν Ἅδη, *ἀλλά τις ὡς Ἀΐδᾳ παρακείμενος ὁρᾷ*. Οἱ διάφοροι ἐκδότες ποὺ τὸ σκολιάζουνε δὲν τὸ καταλάβανε καὶ τοὺς φάνηκε τὸ *ὁρᾷ* δίχως νόημα, ἐπειδὴ δὲ συλλογιστήκανε πὼς ὁ Φιλοχτήτης κοιμᾶται μὲ τὰ μάτια του ἀνοιχτα. Βλέπει καὶ δὲ βλέπει, πόσο *ἀνόμματος* μοιάζει, πότε μοιάζει σὰ νὰ μὴ τοῦ ἀπομείνανε πιὰ παρὰ τὰ θολὰ ἐκεῖνα, τἄδεια καὶ τἄβλεπα τῶν πεθαμμένωνε τὰ μάτια. Γιὰ τοῦτο κι ὁ χορὸς παρακαλεῖ τὸν ὕπνο νὰ βαστᾷ μπρὸς στὰ μάτια τοῦ ναρκωμένου τὸ φῶς ποὺ τἀποκοίμισε· *ὄμμασι τὰν δ' αἴγλαν ἃ τέταται τανῦν*. Ἂν εἴτανε τὰ μάτια του σφαλοιχτὰ καὶ νυχτωμένα, δὲ θἄλεγε τίποτα γιὰ τὸ φῶς.

Καὶ πάλε ὁ κ. καθηγητὴς ἀποροῦσε μὲ τὴν τέχνη τοῦ Σοφοκλῆ. Ὅσα μᾶς ξεϊστορεῖ ἀδιάκοπα γιὰ τὴν ἀῤῥώστια τοῦ Φιλοχτήτη, συντελοῦνε θαμάσια στὸ σκοπὸ τῆς τραγῳδίας Ὑλικὸ ἀπεικόνισμα τῆς ἀῤῥώστιας, ἠθικὸ ζουγράφισμα τῆς ψυχῆς, στέκουνε στὴν ἴδια γραμμή. Ὁ Νεοπτόλεμος, ποὺ παρακολουθεῖ τὸ Φιλοχτήτη σὲ κάθε βῆμα, ποὺ ξέρει καὶ τί βοτάνια τοῦ χρειάζουνται γιὰ νὰ βρῆ λίγη παρηγοριά, ποὺ ἔμαθε τώρα τὸ εἶδος τῆς ἀῤῥώστιας, τῆς σουβλερῆς, διαβατάρικης κι ἀκατάπαφτης, ποὺ τὸ αἷμα, σὰν τρέχει, τὸ θωρᾷ μὲ τὰ μάτια του, ποὺ τὸν ἀκούει τὸν ἴδιον σὰ σκούζει *ἆ ἆ ἆ ἆ*—γιατὶ στὴ σκηνή, ὄχι στὰ παρασκήνια, γίνουνται ἀφτά — ὁ Νεοπτόλεμος, ἀνήθελά του, ἂν καὶ ἄραξε στὴ Λῆμνο μ' ἄλλα σκέδια, καταντᾷ φίλος καὶ γιὰ νὰ ποῦμε παραμάννα τοῦ ξωρισμένου. Πότε ὅμως, πρώτη φορά, κλονίζεται, ἀλλάζει γνώμη, σιχαίνεται τὴν ἀπάτη καὶ λέει στὸν ἀπατημένο τὴν ἀλήθεια ὅλη; Τὰ λέει, ἀφοῦ νόμισε πὼς πέθανε πιὰ ὁ κακορίζικος, ὕστερις ἀπὸ τὸν ἄϋπνο τὸν ὕπνο. Τότες, ἀντικρύζοντας κατάμματα τὸ νόσημα τὸ τρομερό, τότες συγκινιέται· τότες κ' ἡ συνείδησή του ξυπνᾷ.

Νὰ μὴν τὰ κρύφτουμε, ὁ κ. καθηγητὴς εἴτανε κάμποσο ἐφκαριστημένος ποὺ τὰ ξεδιάλισε στὸ σοφό του τὸ ἐργαστήρι τὰ ψυχολογικὰ καὶ νοσολογικὰ τῆς λαμπρῆς τραγῳδίας. Ἴσως κιόλας ἐννοιωθε μερικὰ πράματα καλήτερις ἀπὸ ἁπλοὺς δασκάλους, γιατὶ κι ἀφτουνοῦ ἡ συνείδησή του εἶχε ξυπνήσει στὸ θάνατο τῆς Ὅλιας, γιατὶ πονοῦσε ἀκόμη ὁ χαροκαμένος καὶ στὴ δουλειά του ἀπάνω.

Μεσημέρι. Πῆγε στὴν τραπεζαρία. Ὁ Ἀντρέας ἀγαποῦσε τὶς ὁμιλίες, καὶ στὸ τραπέζι πάντα πρόθυμος νὰ κουβεντιάζη, ὄχι μόνο γιὰ τὴ διασκέδαση τῆς μικρῆς, μὰ ἐπειδὴ κ' ἡ ἀδερφή του ἡ Ἄννα διόλου ἀδιάβαστη δὲν εἴτανε. Ἄρχισε καὶ τοὺς ἔκαμε λόγο γιὰ Σοφοκλὴ καὶ Φιλοχτήτη. Δὲν τοὺς τὰ εἶπε μὲ τὸ νῦ καὶ μὲ τὸ σῖγμα, παρὰ μὲ τρόπο γενικό, χαραχτηρίζοντας τὸν ποιητὴ καὶ τὸ δρᾶμα του, λέγοντας κάτι καὶ γιὰ ὅσα ὁ ἴδιος εἶχε στοχαστῆ, ἑρμηνέβοντας τὸ κείμενο τὸ κλασσικό, ποὺ ἔμελλε τὴν ἄλλη μέρα νὰ τὸ ξηγήση καὶ στὸ μάθημά του τῆς Σορμπόννας. Μὰ μήτε στὸ μάθημα, μήτε στὸ φαγί, ἐννοεῖται, δὲν εἶχε τὸ ὕφος ἐκεῖνο τὸ διδαχτικό, ποὺ τἔχουνε πολλοὶ συναδέρφοι του ἀπὸ κάποιο ἀπαγγελματικὸ συνήθειο. Ἡ αἰτία εἴτανε θαῤῥῶ πὼς ἅμα ἐπιανε τίποτις νὰ μελετήση,

Ο ἀγώνας λοιπὸ δὲ θὰ γίνει μεταξὺ Γεννάδιον, Ζυγομαλᾶ καὶ Καλλιφρονᾶ, ἀλλὰ μεταξὺ Γεννάδιου καὶ Μεταξᾶ καὶ οἱ «ἀγαπητοὶ συμπολῖται» δὲ θὰ ἐκλέξουνε, ψηφίζοντας μεθαύριο, βουλευτὴ, ἀλλὰ πρέσβη στὴ Λόντρα.

Αὐτὴ εἶναι ἡ σωστὴ ἀλήθεια κι ἀδιάφορο ἂν οἱ φημερίδες μᾶς τὴ μασσοῦν.

★

ΓΙΑ τὸν κ. Γεννάδιο ἕνα μονάχα ξέρουμε καὶ δὲ δυσκολευόμαστε καθόλου νὰν τὸ ποῦμε· πὼς δὲν ἄφισε δηλ. νὰν τοῦ ξεφύγει εὐκαιρία ποὺ νὰ μὴ βρίσει σκυλήσια στὸν Ἐγγλέζικο τύπο τὴν Ἐθνική μας γλώσσα, παίρνοντας τὰ ἐπιχειρήματά του ὄχι ἀπὸ τὴν Ἐπιστήμη, ἀλλ' ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Μιστριώτη κι ἀπὸ τὶς καταβόθρες τῆς Ἀθήνας.

Ὅπως γιὰ τὸ τελευταῖο κοπέλλι τοῦ Μιστριώτη, ἔτσι καὶ γιὰ τὸν κ. Γεννάδιο, ὅσοι ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴν Ἐθνικὴ γλώσσα εἴμαστε ἀγράμματοι, προδότες, τρελλοὶ—τίτλοι σεβαστοὶ ποὺ τοὺς ἀκοῦμε κάθε μέρα ἀπὸ τοὺς λογῆς δημοκόπους καὶ ποὺ τοὺς ἀκούσαμε τόσες φορὲς ἴσαμε τώρα κι ἀπὸ τὸν κ. Γεννάδιο, ζυγίζοντας μὲ δικούτους τὴ στενοκεφαλιά του.

Ἄ χρειάζεται λοιπὸν ἄλλος ἕνας ἀκόμα τέτιος στενοκέφαλος μέσα στὴ Βουλὴ, οἱ Ἀθηναῖοι μεθαύριο ἂς τὸν ψηφίσουν Οὔτε καλὸ οὔτε κακὸ μπορεῖ νὰ φέρει ἡ ἐπιτυχία του. Μέσα στοὺς ἑκατὸ τόσους κούκκους, τί εἶναι κ' ἕνας παραπάνου ;

★

ΟΙ ΑΛΛΟΙ δυὸ, ὁ Ζυγομαλᾶς κι ὁ Καλλιφρονᾶς, δὲ μᾶς ἐνθουσιαζουν καθόλου· τοὺς εἴδαμε καὶ τοὺς ξέρουμε· τώρα ὅμως ποὺ ξεφύτρωσε ὁ κ. Γεννάδιος πείρνουν κι αὐτοὶ οἱ ἄμοιροι κάπια ἀξία· γιατὶ δὲ μᾶς ἔρχουνται ὡς Μεσσίες, ἀλλ' ὡς κοινοί, κοινότατοι ὑποψήφιοι, μονάχριβο χάρισμα ἔχοντας ὁ ἕνας πὼς ἀνήκει στὸ Θεοτοκικὸ κόμμα κι ὁ ἄλλος στὸ Ραλλικό. Νὰ κατεβαίνε κι ὁ κ. Γεννάδιος στὸν ἀγῶνα μὲ τὴν εἰλικρίνεια ποῦχουνε οἱ δυὸ ἀντίπαλοί του, μονάχα ὡς Μαυρομιχαλικὸς, δὲ θάχε νὰν τοῦ πεῖ κανεὶς τίποτα. Μὰ ποζάρει, βλέπετε, κι ὡς Μεσσίας κ' ἐδῶ εἶναι ἴσια ἴσια ποὺ τὰ λασπώνει καὶ μᾶς κάνει νὰ τὸν τρέμουμε.

★

ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ πέθανε τὴν περασμένη βδομάδα ὁ ποιητὴς Γιάννης Ἰωαννίδης Βοσπορίτης. Ὁ Βοσπορίτης εἶταν κ' ἐδῶ ἀρκετὰ γνωστὸς στοὺς φιλολογικούς μας κύκλους, κι ὅσο κι ἂν δὲν ξεχώριζε καὶ πολὺ τὸ ἔργο του, ὥστε ὁ θάνατός του νὰ θεωρηθεῖ ἀδίκημα γιὰ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα, εἶταν τόσο συμπαθητικὸς ὡς ἄθρωπος καὶ τόσο ἀγαθὸς ὡς φίλος, ὥστε ὁ θάνατός του μᾶς λυπεῖ κατάκαρδα καὶ βρίσκουμε δίκαια τἄρθρα καὶ τὶς νεκρολογίες ποὺ γραφτήκανε γι' αὐτόνε στὶς Πολίτικες φημερίδες.

Ὁ μακαρίτης ὁ Βοσπορίτης εἶτανε γνωστὸς ἐδῶ ὡς ὁ *Ὀλοφυρόμενος*, κ' ἔτσι τονὲ λέγαμε ὅλοι, γιατὶ συνήθιζε κουβεντιάζοντας νὰ δίνει καὶ στὰ εὐθυμότερα πράματα κάπια χρωματιὰ πένθιμη καὶ νἀναστενάζει λυπητερὰ καὶ γιὰ τὸ θάνατο μύγας ἀκόμα. Σ' ὅλα τὰ ποιήματά του (εἶχε τυπώσει δυὸ τρία βιβλιαράκια μὲ στίχους κ' εἶχε δημοσιέψει ἀρκετὰ σὲ ἡμερολόγια καὶ σ' ἐφημερίδες) βρίσκεται ὁ μελαχολικὸς αὐτὸς τόνος, ποὺ μερικὲς φορὲς σηκώνεται κάτι παραπάνου ἀπὸ τὶς συνηθισμένες αἰσθηματολογίες κι ἀπὸ τὰ ξεθωριασμένα ξεφωνητά.

★

Η «ΠΑΤΡΙΔΑ» καταγγέλνει πὼς χωθήκαν κάπιοι Βούργαροι ἀνάμεσα στοὺς Ἀχιαλῖτες πρόσφυγες κι ἀγωνίζουνται νὰν τοὺς σηκώσουν τὰ μυαλὰ καὶ νὰν τοὺς καταφέρουνε νὰ ξαναγυρίσουνε στὴ Βουλγαρία.

Κάτι τέτιο τὸ φοβούμαστε καὶ μεῖς πὼς θὰ συβαίνει· γιατὶ ἄ λογαριάσ ι κανεὶς πὼς τὰ προσφυγόπουλα πέσανε σὲ Ρωμιοὺς δασκάλους, δὲ θὰ δυσκολευτεῖ νὰ βρεῖ τὴν ἀφορμὴ ποὺ θἀναγκάσει τοὺς Ἀχιαλῖτες νὰ ξαναγυρίσουνε στὴ Βουργαρία, βρίσκοντας πὼς ὁ δεύτερος ζυγὸς εἶναι κάπως ἀλαφρότερος ἀπὸ τὸν πρῶτο.

★

ΦΩΝΑΖΟΥΝ οἱ διάφοροι ἐκδότες, καὶ μ' ὅλο τους τὸ δίκιο, πὼς ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ φτηνήνει τὸ φόρο τοῦ χαρτιοῦ, ἀφοῦ οἱ περσότεροι ἀπ' αὐτοὺς κιντυνεύουνε νὰ πεθάνουνε, ὄχι πιὰ στὴν ψάθα, ἀλλὰ σὲ μέγαρα. Εἶναι νὰν τοὺς κλαῖς μερικοὺς ἀπ' αὐτοὺς, τὸν κ. Φέξη λ. χ. τὸν κ. Σαλίβερο, ἢ τὸν κ. Ἀποστολόπουλο, ποὺ τοὺς γονάτισε ὁ φόρος τοῦ χαρτιοῦ καὶ δὲν προφταίνουνε νὰ τυπώνουνε μὲ τὶς ντουζίνες καινούρια βιβλία. Τοὺς καημένους !

★

ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΟΥΜΕ στὸν κ. Γεννάδιο. Τὴν Τετράδη δημοσίεψε στὴν «Ἀκρόπολη» τὸ πρόγραμμά του, μακρὺ σὰν τοὺς ρητορικοὺς λόγους τοῦ ἀδερφοῦ του Ἀνασταση, καὶ σὰν καὶ κείνους γιομάτο ἀέρα. Οἱ «σκιὲς τῶν προγόνων» καὶ «ὁ ἱερὸς βράχος τῆς Ἀκροπόλεως» ποὺ στολίζανε τοὺς λόγους τοῦ ἀδερφοῦ του, ἐδῶ στὸ ἐκλογικὸ πρόγραμμα ἀντικατασταίνουνται μὲ ρητὰ ἀπὸ τὸ Βαγγέλιο καὶ μὲ λόγια τοῦ Κορᾶῆ. Ὅσο γιὰ τὰ «θὰ κάνω» καὶ «θὰ δείξω», δὲν ξυπαζόμαστε καθόλου γιστὶ δὲν τὰ βρίσκουμε καθόλου πρωτότυπα. Μᾶς τἄπαν κι ἄλλοι καὶ μᾶς τὰ λὲν κάθε τόσο οἱ διάφοροι ὑποψήφιοι ὅτα θέλουνε νὰ μᾶς ξεγελάσουνε καὶ νὰ μᾶς πάρουνε τὸν ψῆφο μας.

Ὁ κ. Γεννάδιος στὸ ἐκλογικό του πρόγραμμα δὲν ἀφίνει τίποτα, καὶ τὸ παραμικρότερο, ποὺ μπορεῖ νὰν τοῦ δώσει πάτημα γιὰ δημοκοπία. Οὔτε τὸ θάνατο τοῦ Πεσματζόγλου.

ΠΑΡΘΕΝΙΑ

Τοῦθ' ἁδεᾶν Μωσᾶν ἔδειξεν
δῶρον μάκαιρα παρσένων
ὁ ξανθός . . . . .
Ἀλκμάν.

I

Ξύπνα καρδιά, τόσον καιρὸ θλιμμένη.
Νέα ζωὴ χαρούμενη σὲ κράζει.
Ὁ ἥλιος τῆς ἀγάπης γλυκοσκάζει
καὶ σὲ καλεῖ σ' αὐγὴ λουλουδισμένη

Τὴν ὁμορφιά της νὰ χαρῇς. Προστάζει.
τὸ ξύπνημά σου ἡ κόρη, ποὺ προβαίνει
μὲ φέγγος καλοσύνης στολισμένη.
Τὸ θέλ' ἡ μοῖρα νὰ σ' ἐξουσιάζῃ.

Δὲν ξέρω, ἂν τώρα τὴ χαρὰ θὰ σμίξῃς
καὶ θ' ἀναστήσῃς τὴν ἐλπίδα ἢ πάλι
τῶν στεναγμῶν σου τὴν πηγὴ θ' ἀνοίξῃς.

Ὅμως, καρδιά μου, ξύπνα καὶ λησμόνα
τὴ θλίψη σου· ἴσως ἡ χαρὰ προβάλῃ
σὰν κρῖνος μὲς στὸν πάγο τοῦ χειμῶνα.

II

Τὶ μὲ ρωτᾶτε ποιὰ ἀφορμὴ μὲ κάνει
χαρούμενο ὕστερ' ἀπὸ πίκρα τόση ;
τάχα ἡ ματιά μου μοναχὰ δὲ φτάνει
τὸ πῶς ἦρθε ἡ χαρὰ νὰ φανερώσῃ ;
Μὰ κι ἂν τὸ πῶ, πὼς ἡ χαρά μου ἐφάνη
σ' ὅλους τὴν ἴδια ἐντύπωση θὰ δώσῃ ;
μόν' ὅποιος τὴν ἀγάπη δὲν ξεχάνει
μπορεῖ τὴν τοση μου χαρὰ νὰ νοιώσῃ.

Κι ὅποιος σας πάντα μὲ τὴν ἴδια γνώμη
ζητήσῃ ἀπ' τὴν καρδιά του νὰ δουλέψῃ
στὸν ἔρωτα, καὶ τοῦτο ἂς μάθῃ ἀκόμη:

Τόσο ἡ ψυχὴ προσπέρασε τὴ ζήσῃ
ποὺ καὶ τὸν πόνο πάλι ἂν ἀγναντέψῃ
δὲ θὰ θελήσῃ πίσω νὰ γυρίσῃ.

III

Ἡ ὁμορφιά της τόσο ἂν μὲ σκλαβώνῃ,
εἶναι γιατὶ κάτι σὰν φῶς σκορπίζει
μέσα μου, γύρω μου, παντοῦ κι ἁπλώνει
τὴ δύναμή του στὴν ψυχὴ, ποὺ ὀρθρίζει
μὲς στῆς ἀγάπης τὸ ναύ. Σιμώνει

τὸ μελετοῦσε κατάκαρδα. Γιὰ τοῦτο τοῦ φαινότανε πάντα καινούριο. Μιλοῦσε γιὰ τοὺς στίχους, γιὰ τὴν ποίηση ἑνὸς ἀρχαίου συγραφιᾶ, σὰ νὰ σοῦ μιλοῦσε ἄξαφνα γιὰ καμιὰν εἴδηση ποὺ διάβασε τὸ πρωῒ στὴ φημερίδα καὶ ποὺ τοῦ ἔκαμε σπουδαία ἐντύπωση. Δὲν ὑπάρχει πρᾶμα στὸν κόσμο, δὲν ὑπάρχει θέμα εἴτε τῆς ἐπιστήμης εἴτε τῆς φιλολογίας, ποὺ νὰ μὴ βγῇ πρωτότυπο, φτάνει πρωτότυπα νὰ τὸ κοιτάξῃς, δηλαδὴ νὰ τὸ κοιτάξῃς κατεφτείας μὲ τὸ νοῦ τὸ δικό σου καὶ μὲ τὴ δική σου τὴν ψυχή. Ἀμέσως τὸ ξανανιώνεις. Οἱ κοινοτοπίες ὑπάρχουνε μόνο γιὰ τὰ κοινὰ τὰ μυαλά. Ἔτσι τώρα κι ὁ Ἀντρέας, μὲ τὴν ἀτομική του τὴν ἀντίληψη – ἀφοῦ δυὸ ἄτομα δὲ βρίσκουνται ποὺ νὰ μοιάζουνε ὁλότελα - σπούδαζε τὸ Σοφοκλὴ καὶ λαλοῦσε μὲ πρωτοτυπία γιὰ τὸ Φιλοχτήτη μπροστὰ στὴ Μοιριτούλα καὶ στὴν ἀδερφή του τὴν Ἄννα.

Ἡ Ἄννα θάμαζε πολὺ τὸν ἀδερφό της. Τὸν ἄφινε νὰ λέῃ. Μὰ ἤξερε κι ἀφτὴ νὰ πῇ τὸ λόγο της. Ἄριστης καρδιᾶς γυναίκα, πάντα ὅμως ἄτεκνη γυναίκα, κι ὅση ἐνέργεια δὲν πῆγε στὴ μητρικὴ στοργή, ποὺ ταίρι της δὲν ἔχει, ὅση ἀφοσιωτικὴ δύναμη δὲν πῆγε σὲ δικά της παιδιά, τῆς ἀνέβαινε στὸ μυαλό, τῆς μέστωνε τὴ διάνοια. Νὰ μὴ θαρροῦμε πάλε πὼς ἔδειχνε σὰν ἄντρας. Τὸ ἐναντίο. Εἶτανε πλάσμα γλυκὸ κι ἀπερηφάνεφτο, στοὺς τρόπους της, στὰ κινήματά της τἀθόρυβα καὶ τὰ μαλακά, στὸ φέρσιμό της μὲ τὸν καθένανε, στὴν προφορά της τὴν ἥσυχη καὶ λιγάκι σὰν ξεσερμένη, στὸ χαμόγελό της τὸ χαριτωμένο, νόστιμη ἀκόμη κι ὄμορφη, ἂν καὶ ζυγώνανε τὰ πενήντα δυό. Τἀνάστημά της μικρούτσικο, ἀνάλογο κάπως μὲ τὸ ρίνο της τὸ προσωπάκι καὶ τὰ ψιλά του τὰ μυσείδια, ποὺ σοῦ μολογούσανε ῥάτσα παλιά, ἐβγενικὴ κ' αἰῶνες τώρα πολιτισμένηνε. Τῆς ἀρέζανε τὰ βιβλία, ὄχι μόνο γιὰ τὴ μάθηση, ποὺ τὴν ἔκανε καὶ γοῦστο, μὰ ἐπειδὴ μὲ τὴν ἀνάγνωση ὠνειρόπλεκε πιὸ ἔφκολα, σεργιανίζανε οἱ λογισμοί της ἥμερα καὶ σιγανόχαρα στἀεροβασίλεια τῆς σκέψης, τῆς φαντασίας, τῆς ποίησης ἢ τῆς τέχνης. Ἀφερημένη ἀπὸ φυσικό της, ἐκεῖ ἔβρισκε ἡ Ἄννα τὴν κούνια τὴν ταξιδέφτρα ποὺ δίχως κούραση, ἀναπαμένα καὶ φιλόεργα, μ' ἕνα βιβλίο στὸ χέρι, τὴν πήγαινε, ὅσο τὸ ξεφύλλιζε, ἀπὸ περιέργεια σὲ περιέργεια κι ἀπὸ ἀνακάλυψη σὲ ἀνακάλυψη. Τότες ὁλότελα ξεχνοῦσε τί γινότανε κάτω, στὴ γῆς ποὺ τὰ πόδια της δὲν τὴν πατούσανε πιά. Εἶχε συνηθίσει τόσο πολὺ νὰ πλανιέται στἀπάνω, τῆς ἔστρεγε τόσο πολύ, ποὺ συχνά, ἐνῶ μιλούσανε, μὲ μιὰ παρατήρηση, μὲ μιὰ λέξη, ἀναφτερούγωνε τὴν ὁμιλία, γιὰ νὰ μὴ σέρνεται χάμου, στὰ πραματικά, στὰ κοινὰ τοῦ βίου, παρὰ νὰ πετάξῃ καὶ στἀψηλά, σὰν τὸ πουλί.

Φανταστῆτε τί ἀπόλαψη τῆς εἴτανε τέτοιος ἀδερφός, ἕνα βιβλίο ἀνοιχτό, ποὺ ἀκόμη καὶ σὰν ἔτρωγε τὸ φαγί της, μοναχό του ξετύλιγε μπροστά της, μιὰ μιά, τὶ ζωντανές του τὶς σελίδες. Δὲ χόρταινε ἡ Ἄννα. Τσίτωνε τἀφτιά της κ' ἡ Μοιριτούλα. Ποιός ξέρει τί ἁρπάζει καὶ τί δὲν ἁρπάζει τὸ μυαλὸ ἑνὸς παιδιοῦ ἀπὸ τῶ μεγαλητέρωνε τὰ λόγια ; Ποιός ξέρει, μέσα του τί ἀχτίδα μεταμορφίζεται ἄξαφνα σὲ σκοτεινια, τί σκοτεινια σὲ φῶς ; Ὁ Ἀντρέας, ποὺ εἶχε σύστημα νἀναθρέψῃ λέφτερα τὰ παιδιά του, νὰ τοὺς κρύφτῃ ὅσο μποροῦσε λιγώτερα, νὰ μὴ βαστᾷ ξεχωριστὸ κατάστιχο γιὰ τὸ τί λέγεται καὶ δὲ λέγεται, σὰν εἶναι κι ἀφτὰ ἐκεῖ — ἐπειδὴς ἔτσι μαθαίνεις τοῦ παιδιοῦ νὰ μὴ ζῇ τὴ ζωὴ τοῦ γονιοῦ του—ὁ Ἀντρέας, στὰ σοβαρὰ τἀντικείμενα, προσπαθοῦσε ὡστόσο, ἴσα μὲ τὰ φρεσκολούλουδα τοῦ μπαξὲ ποὺ στολίζανε τὸ τραπεζομάντηλο, νὰ σκύψῃ καὶ τὸ μακροστέλεχο λούλουδο τῆς σοφίας, γιὰ νὰ τὸ μυρίσῃ ὁ νοῦς τῆς μικρῆς. Δὲν τἀπόφεβγε ὅμως διόλου νὰ τῆς κόφτῃ λολούδια κάθε